

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo iiii. p[ro] eade[m] d[omi]nica iii. post Trinitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Dominica. III. post Trinitatis

eat⁹ est absalon et intravit ad regē et ado-
rauit sup facie terre corā eo / osculatusq; ē
rex absalon. **E**xpone et applica ad
illud Jac. iij. Appropinquate deo: et ipse ap-
propinquabit vobis.

Secund⁹ ar. In precedenti⁹ zc. In h⁹ di-
scendū de p̄sideratiōe idigne murmu-
ratiōis. qz murmurabant scribe et pharisei
dicētes. qz hic pctōres recipit et māducat
cū illis. **M**aledicta scitatis simulatio:
indignant⁹ vyde lerari debuerāt. **S**ic. **T**e-
ra iusticia cōpassiōe hz: falsa s̄o indigna-
tiōe q̄uis et iusti soleant recte pctōrib; i-
dignari sed aliud est qd agit tyro supbie/
aliud qd zelo discipline. qz iusti etsi foris i-
crepatōes p̄ disciplinā exaggerant: int⁹
dulcedinē p̄ charitatē fiant. **P**reponūt si-
bi in anio ipos plerūq; q̄s corrigunt: qd
agentes p̄ disciplinā subditōr; et p̄ hūilita-
tē custodiūt semen ipos. **A**t contra hi q̄ de
falsa iusticia supbie solēt ceteros q̄sq; de-
spici. **N**ulla infirmatib; misericōdia cōdesce-
dūt. et q̄ se pctōres esse nō credūt: eo dere-
riorēs fiūt. **D**e q̄z nūero pharisei erant q̄
dijudicātes dñm q̄ pctōres reciperet arē/
ti corde ipm fontē misericōdie resp̄hendebāt.
Inuenim⁹ aut̄ in euāgelico textu pharise-
os q̄ dñm murmurasse: sp̄cipue d̄ tri-
bus de q̄b; tñ gaudere debebant.

Pri⁹ de sua instructiōe.

Sec⁹ de sua p̄uersatiōe.

Ter⁹ de sua glificatiōe.

Pri⁹ de sua instructiōe. qz scz pplm instru-
ebat. **I**n Joā. vij. **M**urmurabat iudei d̄
illo qz dixit. **E**go sū panis viu⁹ q̄ d̄ celo de-
scendi. **P**lurēs etiā murmurauerūt qz do-
cebat mysteriū sue diuinitatē et qn̄ eoz vi-
cia redarguebat vt p̄z in plurib; loc⁹ euā-
gelioz. **I**stis sunt siles q̄ de p̄itate p̄dica-
ta vel notificata indignant⁹: et qd p̄ salute sua
bz: in suā dānationē vertunt. sic. ij. **P**ara.
xvi. vel xvij. **I**ndignat⁹ ē **A**za rex iuda q̄
aniam p̄pham q̄ arguerat eū. **S**at. iij. **I**ni-
micus factus sum vobis vep̄ vobis dicēs

Sec⁹ de sua p̄uersatiōe. qz. s. conuersa-
bat̄ cum pctōrib; eos recipiendo et cuz eis
manducādo sic in p̄posito. et **L**u. v. **M**ur-
murabant dicētes. **Q**uare cū publicanis
et pctōrib; manducat⁹ et bibit. et **L**u. xix
Murmurabant eo q̄ ad hoīem pctōrem
conuertisset. **S**imiles sunt illis oēs odiosi

inuidi / detractores / facta alioz in deterio-
re p̄te interitates. **I**stis d̄z **J**ob. vij. **Q**ua-
re detrahitis f̄monib; veritatē zc. **T**er-
tio de sua glificatiōe. **N**ā **M**at. xij. **I**n-
dignati sunt pharisei vidētes mirabilia q̄
fecit et vidētes pueros clamantes et eū glo-
rificantes. **I**stis s̄ sunt siles oēs inuidi q̄
de bono et honore alioz tristant. **S**ic. **S**ic. **S**ic.
Inuidi deberēt p̄pendere q̄ntē sint cecitay-
tis q̄ alieno malo p̄ficiunt aliena leticia cō-
tabescunt. **Q**nta mala pueniunt ex inui-
dia. **E**xemplū **B**en. iij. **E**ain ex inuidia
interfecit fratē suū **I**pi aut̄ inuidi frequē
mala morte moriunt. **E**xemplū **D**an. vj.
et. xij. de his q̄ accusauerunt danielē / q̄ eo
liberato a leonib; deuorati sunt **S**ic. **E**x-
plum est **D**aman q̄ turpissima morte mor-
tuus ē quā ipse ex inuidia pcurauerat mar-
docheo. vt h̄z **H**ester. v. **P**s. **L**ecidit i fo-
ueā quā fecit. **C**onuertēt dolor ei⁹ i caput
eius et in vertice ipsi⁹ iniquitas ei⁹ descendet.

Ter⁹ ar. **A**ud. zc. **L**auete ḡne siles
istis phariseis: iustos q̄ dē se volebāt
oñdere / sed non opa iusticie facere. **N**ota-
te illud qd h̄z. xxxij. di. **E**rubescat. et. ij. q.
v. **C**onsulisti **S**ecretoz cordis de⁹ iudex
est et cognitor. **E**t sic h̄z. **L**. de iurciur. **I**n-
iurandi. **S**olū deū habet vltorē. **A**ttē-
dit. **Q**uid valere pōt siq; dixerit et foris
p̄tenderit se esse fidelē regi signa exteriora
oñdens fidelitatē et tñ dep̄ndit et cōtin-
cū esse p̄ditōr. **E**xpone et applica notando.
q̄ oīs pctōr est regni dei p̄ditōr. qz quan-
tū in se est regnū dei ponit in manu diabo-
li. dum obedientiā deo debitā diabolo fa-
cit. **B**erū. i p̄sona ch̄i. **Q**uid ē q̄ inimico
meo vestroq; potius vult⁹ fuisse q̄ mibi:

Sermo. iij. p̄ eadē dñica. iij.
post Trinitatis.

Hic pctōres
ē. **A**duersarius v̄z diabolus
circūit q̄rens quez deuoret. i.
Pe. v. **D**icitū h̄z obseruare et notare debe-
mus ne a ch̄o separemur **E**st aut̄ notādū
q̄ diabolus tentat ingeniose et subtil⁹: im-
probe et p̄criter / p̄terue et crudeliter. **D**e
p̄mo **L**eo papa in quodā s̄mone. **N**ō desit
nit hostis antiqu⁹ deceptionū laq̄os v̄bi

Sermo. III Jo. LXXVIII

pretendere. et ut quod modo fidei credentium cor
rupat instare. De secundo Beatus. Assidua re
ratione diabolus tentat: ut saltem redio vin
cat. De tertio Beatus. Diabolus crudelis est
homicida. **Salutatio**

Hic etc.

Primus arti. In receptio peccatoris ad
misericordiam siue eius iustificatio sit mai
opus quam creatio mundi: **N**on. Iustifica
tio ordinatur ad bonum particulare vniuersi
creatio autem mundi ad bonum vniuersi. **D**a
tus autem est bonum vniuersi quam bonum vni
par. j. e. b. i. c. i. g. i. f. **C**ontra. In collecta dicit
Deus omnipotentia tua parendo maxi
me et miserando manifestas Aug. exponens
illud Jo. xiiij. Et maiora horum faciet. Dicit
quod maius opus est ut ex impio fiat iustus quam
creare celum et terram. R. dicit Tho. j. q. pe
nult. Opus potest dici magnum dupl. Uno
modo ex parte modi agendi: et sic est maximus
opus creatiois in quo ex nihilo aliquid fit. Alio
modo propter magnitudinem eius quod fit: et sic h
maius est opus iustificationis quam terminatur
ad bonum diuine participationis quam creatio ce
li et terre. Bonum quippe gratie vniuersi est quam
bonum nature totius vniuersi. **Hec Tho.**

Pro fundamento. Multum sollicitate labo
rare debet vniuersus quis ad iustificationem suam
quod diuinitatibus uiuit. quia omnia pretereunt propter amare
deum. **U**bi Virgilius in georgicis. Optima
quod dies miseris mortalibus est. **P**rima su
git subeunt morbi tristisque senectus. **E**t la
bor et dicit rapit inclementia mortis. **I**d
circo bene dicit Seneca. ad Lu. Pulchrum est quam
mortem consummare vitam: deinde expectare
securam reliquam sui temporis gratie quod fieri non potest
nisi per scientiam iustificationem quam magnus opus est
Sed quis An sit maius etc. **D**icuntur. ut s. **E**x
quod concludit contra sit in nos dei liberalitas in
peccatorum iustificatione in quam homini tribuit diuine
nature communicatio tunc celsus. ij. **P**et. j.
Magna et preciosa uox. per deo. ut per hec efficitur
mum diuine confortes nature fugietes eius
quod in mundo est concupiscentie corruptione.
Attendite: si fugeritis concupiscentie corrupti
onem: eritis principes diuine bonitatis. **Q**ui
seri peccatores: o superbi: avari etc. **V**idete quam
grauem damnum incurritis quam tunc excellenti bo
no voluntarie uos per uis. **S**ed forte quis
Quis nos tanti boni principes efficiet. **L**er
te solus deus. **F**igura Beatus. j. die dicit.

Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem
nostram. **H**ominem inquam. i. r. o. n. a. b. i. l. i. t. e. r. u. i. u. e. n. t.
re. quod non potest homo a seipso ad imaginem et
similitudinem nostram non tamen sine dona natura
lia. **H** gratia precipue per charitatem et tunc et
benedixit in merito ampliato: et prudentiam
uniuersalem concedendo super omnia quibus tunc uiri
poterit ad commodum suum spirituale. **R**. d. viij.
Scimus quoniam diligentibus deum omnia cooperantur
in bonum.

Secundus ar. In precedentibus etc. **N**unc d
tertium quod est consideratio declaratiue
assimilationis siue confutariue declaratio
nis. **U**bi sunt tria **A**nderanda

Primum est miserandi conditio. i. e. cuius
miserandum est.

Secundum est miserantis affectio

Tertium est miserantis perfectio

In hunc modum dicitur de primo quod est miseran
di hominis conditio quam notari potest per ouem et drach
mam. **E**st autem hominis conditio triplex

Prima est inocentie simplicitas

Secunda est honorificentie dignitas

Tertia est processus gratie utilitas

Prima est inocentie simplicitas quam per ouem signatur

Simplicium enim miseret dominus. **U**bi dicit Jo.

et. **L**ogico oues meas. **E**t inposito ponit

parabola de oue errante una de centum quam qua
sita et tandem inuentam quia propter infirmitatem

ambulare non potest: pastor bonus in humeris suis

is ad gregem reportat: et ueniens domum conuo
cat amicos et uicinos ad congratulandum sibi

ubi. **S**ententia talis est in summa. **S**i quis ouem perditam

postea inuentam libenter recipit: non debet idem

agnari si peccatores simplices et humiliatos reci
pio ad penitentiam quam peccant per culpam. **S**ed heu

multum in culpa remanet quibus dicere potest Christus illi

lud Jo. x. **V**os non creditis. s. uerbis meis

quia non estis ex ouibus meis. **S**ecunda est hono
rificentie dignitas quam signatur per drachmam in qua

est imago et superscriptio regis. **A**ug. **N**obilis

creatura est anima quam in quantum est imago dei ad di
uisionem et fruitionem est ordinata. **A**d ostendendum

itaque quoniam recipiendi sunt peccatores ad miseri
cordiam ponit parabola de drachma perditam

per quam mulier accedit lucernam et euertit do
mum ac diligentem querit donec inueniat et super ea

inuenta cum amicis et uicinis gaudet. **S**en
tentia huius parabole talis est in summa. **S**i mu
lier drachmam perditam cum tanta diligentia

querit et de inuenta gaudet: multo fortius de

Domínica. iiii. post Trinita.

hoiem pdituz debet diligenter q̄rere z de eius inuētōe gaudere: et sic nō debet murmurare: q̄ q̄ro pctōres eos alloq̄ndo z eis comedendo. **L. u. xix.** Venit fili' hois q̄rere z saluū facere q̄d pierat. **Tertia** ē gr̄e z esse utilitas q̄ notat p̄ vtriusq̄ inuētione tā ouis q̄ drachme. **Hā z vtrūq̄ vti le est.** Sic z hō reparat p̄ gr̄am fructuosus est in bonis opib'. **Vñ dr Ps** in p̄sona iust. **Ego autē sic oliua fructifera in do. dei.** Sed o res dolēda q̄ multi sunt infructuosii z steriles q̄ tandē diuina mīa puant: cū inuimodi sunt q̄ tps in vanis p̄bis z ludis occupant. **Exemplū** recitat **Cirill'** scribens ad augustinū de trāsitu hieronymi. **Ne pes** (in q̄t) me' rufus noie vtroq̄ puat' tus parēte a teneris annis ad meas deuenit man': q̄ vtiā ex vtero nō exiisset/ ne illi q̄d sustinet p̄tigiſset: quē tāta diligentia enutriui vt a plūb' a me genit' putaret. **Crescēs** itaq̄ infelix puer etate q̄dē nō sapientia/ ingēti pulcritudine decorat' a cunctis dilectōe sup̄flua colebat'. **Is itaq̄ de cimo octauo** erat' sue anno miserim' expirauit: de cui' morte tāt' ab oib' isonuit luctus q̄ vix p̄ mēsem potuit quietari. **At ego** nimis icubens ei' dilectōi pluries rogauit gl̄iosum hieronymū vt mihi q̄d acciderat nepoti meo ruelaret. **Orāti** at mihi die q̄dā hora nona tāt' affuit fetor q̄ nullaten' potui sustinere. **Et dū** tacit' mirarer vñ tāt' fetor esset sup̄ meū p̄tice: eleuatis ocul' infelicē nepotē meū vidi terribili visione: ita q̄ in eū visum imp̄nere nō audebā. nā catenis igneis circūligat': flammās fetidissimas erūpebat. **Ad hāc** visionē me subito tāt' timor iuasit vt dū plurimū loq̄ vellē: formare vocē penit' n̄ auderē. **Postremo** ad me aliquñtulū rediens: si me' esset nepos cepi p̄q̄rere voce tremēbūda. **Ad hec** in q̄t ille vluatib' z suspiriis: vtiā nō essem/ ne tādiris cruciatib' essem deputat'. **Hā scias** me p̄petuis t̄pib' tartareis māsōib' p̄māsuz. **Heu** quid dicā: **His** dicit' tāt' mihi dolo: affuit vt pluries sum mirat' quō e vita p̄tin' n̄ decessi. **Quōq̄** autē expletis colloquijs sciscitatus fui cur ita diuinā misericōdiam pdiderat cum tot p̄tutib' pollere videret. **Pro** nulla (in q̄t) me scias causa fore dānatū nisi q̄ in ludis maxie delectabar atq̄ in morte volun-

tarie postpositū p̄fiteri. **Quib' dicit'** disparruit: z tant' fetor remansit vt illū locū per magnū spagium nullus sit ausus introire. **Hec** **Cirillus.** **Ve** igit' his q̄ cum talia legunt vel audiūt nō timēt. **Hā si** p̄ vno peccato p̄ ludis sup̄fluis puat' hō di' misericōdia et etnāl' dānat': q̄d fiet vbi est tāta multitudo pctōz. **Somnolēti** pctōres p̄sidentate q̄ ventura sūt: z ad deū cito quertim'. **Joel. ij.** **Conuertim'** ad dñm deū vestrum q̄a benign' z misericors est.

Tertiar. **Audistis** zc. **Et** notate quō sic ordinauit de' z mandauit: nullos vitz a se recipiendos nisi q̄ cōdicionēs sup̄pradicatas habuerint. **Dicunt** iura. **Finēs** mādati diligēter sunt obseruād'. **Manu** dati. **I.** Diligēter. **L. de** p̄cura. **Si** p̄cura' tot. **Donec** casum. **Rex** mandauit q̄rāt ad me venerunt albo indut' facio eis gr̄as zc. **De** alios in morte puo. **Hōne** vniq̄ q̄ diligēter laboraret p̄ habēdis indumentis albis: **Credo** q̄ sic. **Expone** z applica notādo q̄ oportet nos hīe cōdicione z vestem ouinā/ si volum' apud deuz inuenire gr̄am. **Mat. xxv.** **Statuet** oues q̄dem a dextris: hēdos autē a sinistris.

Sermo q̄nt' p̄ dñica. iiii. post Trini.

Hic peccato:
Res zc. **Resistite** fortes in fide. **Pe. v.** **Fides** fortificat ad vincendū mūdū: z p̄ticeq̄s diaboli. **1. i. j.** **Jo. vi.** **Hec** est victoria q̄ vincit mūdū hōdes n̄ra. **Facit** em̄ p̄tēptū honoz: delictiarū z diuitiar. **De** his **Heb. xi.** **Fide** moyses gr̄as effect' negauit se esse filiū filie pharaonis: **Ece** cōtēpt' honoris. magis eligēs affligi q̄ p̄lo dei q̄ p̄palis pcti habere iocūditate: ecce p̄tēpt' delictiar. maiores diuitias existimans thesauro egyptioz imp̄pitiū chū: ecce p̄tēpt' diuitiar. **Et** subdit' rō. **Aspiciebat** em̄ in remunerationē. **Saluatio.** **Hic** pecca. zc.

Prim' ar. **An** receptio pctōnis ad gr̄atā siue ei' iustificatio sit mai' opus q̄ gl̄ificatio iusti: **Q̄** sic. q̄a plus excedit donū gr̄e dignitate imp̄ij q̄ erat dign' peccata eterna q̄ donū gl̄ie dignitate iusti q̄ dign' est gr̄a. **Cōtra.** **Donū** gl̄ie mīto ma-